

Parányi patacsi otthona egy kis édenkert. Legnagyobb ablaka előtt most cinkék szökdécselnek, karácsonykor egy pompás, királykék köntösű jégmadár is beköszönt. A műteremmé nemesült pince udvarán a fagyban is zöldellő cserjék közepén bíborszín bokor virít. A bejáratnál természetes leánder áll őrt, jelezvén: ki itt belépsz, szépséget és értéket találsz. Egy gazdag és sokszínű keramikaművészi pálya változatos, mégis szerves egységgé teljesedő korszakainak lenyomatát. Nagy Márta keze munkáit.

„A nedves agyag illata felér egy parfümével”

Mosolygós, filigrán és csupa kedveség. Először a kerámiái közé invitál. Önálló és csoportos kiállításokról ismerős alkotások, biennálék díjnyertes darabjai sorakoznak a földön s a polcon. Sok-sok mű, átlátható rendben. Az asztalon tervrajzok várják, hogy térbelivé születhessenek. A kemencében épp kiegészítést előttről állnak legújabb kísérletei, most formálódó sorozatának első darabjai. Ezekben az agyagot papírkivágásokkal kombinálja, amit a forróság ugyan elemészt, de így ölt testet egy sajátos, áttört plasztika.

– A kísérletezés sosem lehet öncélú, mindig egy új elképzelés érdekében keresem a megoldást – mondja a halk szavú művész. – Porcelánhoz időnként hernyóselymet használok, teljesen egyenrangú szerepben, mert a maga kategóriájának a királynője mindkettő. Az arany- és ezüsthíát is szeretem, ám semmiképp sem a dekoratív jelleget akarom velük erősíteni, és elfedni sem szeretném az anyagot, ezért nem is gyömöszölöm annak eredendő egyenlenségeibe, gödröcskéibe. A kerámián a lapok is megrepednek, az ezüstöt hagyom oxidálódni, mert finom, barnás árnyalata lágyabb hatást kelt. A nemes anyagok segítenek az idő sűrítésében és a szimbólumokban való gondolkodásban.

– Meglepő, hogy ez az egyszerű agyag mire képes!

– Egyszerű?! Nem ismerek nála

FOTÓ: KELEMEN VERA

különlegesebbet! Tizenötmillió éves, amit kibányásznak, oly mértékben van benne a múltunk, mint kevés anyagban. Esetleg a kőben, de a kő távolságtartó, az agyag viszont nagyon is emberközeli. Tapintása, akár az emberi testé. A vizes agyag illata számomra felér egy Chanel parfümével! Képlékeny, megőrzi az indulataink lenyomatát, amit az étéssel rögzíthetünk, így azok visszaolvashatók a műből. Miként életem történései is. Persze, nem szeretném az érzelmeimet tolatkodóan az emberek elé tárni, csupán arra törekszem, hogy a munkám keltette hangulathoz ők is kapcsolódni tudjanak, és a saját történetüket írassák bele az enyémbé.

– Szokatlanul gyakran keres új témát, motívumot.

– Ahogy változik az életem, úgy változnak a motívumaim is. Apró ciklusokat, rövid sorozatokat készítek, melyek tizenöt-húsz műnél soha nem állnak többől, mert addigra elmondtam, amit akartam. A későbbiekben már hiányozna az a „nagy, lötyös indulat”, az az erő, amely a visszajelzések szerint megéri az embereket, eljut a lelkükig, a gondolataikig, az érzelmeikig. Motívumaimnak két fő forrása van: a víz és a kert. Előbbi mint alapvető elem, utóbbi mint olyan jelenség, melyben a természet és az ember akaratát találkozik.

KAPTÁR, UNIVERZUM FOTÓ: SÁRKÁNY JÓZSEF

– Mindhárom híres hazai porcelángyárnak tervezett. Melyik volt a legérdekesebb megbízása?

– Mindegyiket nagyon szerettem, s miután ipari formatervezőnek készültem, nagy elhivatottság munkált bennem, hogy részt vegyek a tömegtermelésben. A diplomamunkám is egy edénykészlet volt. Hollóházának használati tárgyakat és díszműveket terveztem, Herendnek többek közt olyan határozatos kávékészletet, melynek minden csészéje más formájú a háromtól nyolcszögletűig, ugyanakkora úrtartalom mellett. Teljesen szabad kezet kaptam egy sakk-készlet tervezéséhez is, ami igazi örömmunka volt. Beleástam magam e játék történetébe. A táblája és a figurái is a herendire jellemző áttört porcelánok, elképzelhető, milyen óriási mennyiségű emberi munka van benne. Horribilis az ára is, de arab sejtek időnként rendelnek belőle. Szívemnek nagyon kedves a Zsolnaynak megálmodott eozin fali virág sorozatom, melynek három eleme a virágbimbó, a kecsesen kígyózó tulipán és a levegőszerűen széttáruló szegfű. Szólóban is megállják a helyüket, de nagyobb felületet is lehet velük díszíteni ugyanannak a formának a különböző méretű és festésű darabjai.

KÍGYÓ A KERTBEN – RÉSZLET, 2009

val, sőt, akár egy virágskertet is ki lehet rakni belőlük. Ha pedig a meglévő elemekhez jöhetne még három, akkor elképesztő gazdagságú rendszert lehetne belőlük építeni. Ezekon a Rippl-Rónai ihlette virágokon tanultam meg az eozin technikát.

– *Ismeri hát a titkot.*

– Az átlagosnál többet tudok róla, de titoktartási fogadalom köt.

– *Ezek a virágok Magyar Termék Nagydíjasok lettek, akárcsak 1999-ben a herendi sakk-készlet. Hazai és külföldi elismerésben, szakmai és állami kitüntetésben is részesült. Mit jelentenek ezek a díjak?*

VADRÓZSÁK, 2012

– Megerősítenek abban, hogy jó úton járok, hogy észreveszik és értékelik, amit csinálok. Kétnapi boldogság, amiért hálás vagyok, de aztán folytatódik a munka, s vele együtt a küzdelem is.

– *Melyik alkotására a legbüszkébb?*

– Nincsen ilyen, de vannak kedvenceim. Például a Tudásközpont Kaptár-burkolata, az Univerzum. Öt és fél emelet magasságú, 620 négyzetméternyi felület, 19-féle színű, tenyérnyi eozin háromszögből kirakva. Azt szerettem volna érzékeltetni vele, hogy az anyagi és a szellemi szféra, a földi és az égi dolgok hogyan folynak egymásba, s miként különülnek el: legalul a zöld az erdőre, a mi természeti rétegünkre utal, aztán elválik az ég a földtől, majd a csillagos égbolt borul ránk,

VÁGY, 2009

s legfőleg diadalmasan megjelenik a fény, a bevilágító ablakon keresztül igazából is. Sok ember fantáziáját megmozgatja ez a burkolat. Egy kisgyerek úgy képzelte, itt úsznak a sellőlányok; más magyar népmesék stilizációjának érzi, s van, akinek a biokémia vizsga jutott róla eszébe – ennek azért örülök, mert azt sugallja: organikus rendet tükröz.

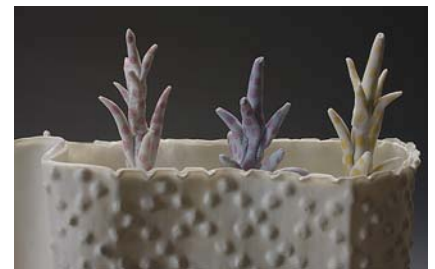
– *Évtizedek óta oktat, a PTE Művészeti Kar Kerámia tanszékének vezetője. Mit kell tanítani a művészlántáknak, hogy ne legyenek epigonok?*

– A szakma alapjait, s a szakma iránti rajongást, odaadást és a munkához való kitartást. A gondolkodást inkább csak segíteni lehet, mindenkiben azt kell fejleszteni, amiben a legjobb. S amit nem győzők elégszer hangsúlyozni, hogy gondolatból születik a művészet. Akinek nincsenek gondolatai, aki nem művelt, nem tájékozott, az nem lesz jó művész.

– *Tervei, célja, álmai a közeljövőre?*

– Február végén nyílt önálló tárlatom Székesfehérváron, ősszel lesz egy

nagyobb lélegzetű kiállításom a hollandiai Delftben. E városkában addigra elkészül egy „köztéri” munkám is: egy bicikli-alagút belső burkolatát terveztem meg, téglapanelekból, melyek tükrösen szimmetrikusak, s nagyon sokféleképpen variálhatók: hol sodrásirányt mutatnak, hol hullámzó, hol pulzáló ritmust. Reliefként építhető be velük az íves felület. A tanítás folyamatos, de nyáron szívesen pihennék egy hónapot. Tengernél is időznék, és kószálni is szeretek, utazni egymagamban. Sokáig éltem családban, férjekkel és sok gyerekkel, azt is nagyon élveztem, de más műfaj, mint a saját ritmusom szerint

TAVASZ KÖZELEG, 2009 FOTÓK: FÜZI ISTVÁN

élni. S ha egyedül bolyongok, rákényszerülök arra, hogy jobban kiéleltssem az érzéseimet, s e koncentrált figyelemnek köszönhetően sokkal több apró részletet veszek észre a világból, mint ha társaságban utaznék.

– *Carpe diem? Élünk a pillanatnak?*

– Igen. Egyre inkább úgy érzem, hogy itt, Európában nagyon beleszagadtunk a múltunkba, a sérelmeinkbe, és egyfolytában a jövőt tervezzük, de közben elfelejtjük megélni a jelent. Pedig a problémák és a brutalitás mellett elképesztően sok finomság és szépség is rejlik minden pillanatban. Ezt kell megtanulnunk észrevenni. Különben nincs értelme az egésznek.

LEJEGYZETTE: CSATÓ ANDREA

Afrika öröme és színei

Az öt fiatal énekesből-táncosból álló ugandai Aba Taano együttes életörömet sugárzó, humorral teli műsora várja a közönséget április 19-én 19 órakor a Kodály Központban. Nevük annyit jelent: az ötök, koncertjükön gospel és könnyűzenei darabok mellett tradicionális szuahéli és zulu énekeket és táncokat adnak elő.

A ragtime királynője Pécssett

Ragyogó zongorista és szenvedélyes színésznő, remek humorista, énekes és komédiás is egy személyben a kanadai Mimi Blais, aki március 22-én 19 órakor a Zsolnay-negyed E78-as épületében lép közönség elé. Műsorában a ragtime-tól a komolyzenéig impresszionista, lágy vagy éppen ritmikus és nagyon vidám szerzeményeivel varázsolja el hallgatóságát, miközben különböző szereplők bőrébe bújva ad elő humoros történeteket.

A zongora arca: Ránki Dezső

A Pannon Filharmonikusok március 7-iki hangversenyén Bogányi Tibor vezényletével és Ránki Dezső Kossuth-díjas zongoraművész közreműködésével Mozart c-moll zongoraversenye és Gustav Mahler IX. szimfóniája csendül föl a Kodály Központban 19 órakor, A zongora arca című sorozatban.